

A 2012/2013. tanévi
Országos Középiskolai Tanulmányi Verseny
második forduló

MAGYAR IRODALOM

FELADATLAP

Munkaidő: 300 perc (feladatlap: 60 perc, zárthelyi pályamunka: 240 perc)
Elérhető pontszám: 100 pont (feladatlap: 20 pont, zárthelyi pályamunka: 80 pont)

ÚTMUTATÓ

A munka megkezdése előtt nyomtatott nagybetűkkel ki kell tölteni a versenyző adatait tartalmazó részt! A munkalapokra nem kerülhet sem név, sem más megkülönböztető jelzés, kizárólag a versenyző számjele, amelyet minden munkalapra rá kell írni!

Minden versenyző **csak az általa választott témához tartozó feladatlapot** oldja meg! A megoldáshoz íróeszközön kívül **más segédeszköz** (az alpmű, vagy más forrás) **nem használható!** Javítás csak a hibásnak vélt szöveg áthúzásával és a jónak vélt megoldás fölé- vagy melléírásával történhet, kifestőt tilos alkalmazni! Durva vagy súlyos helyesírási hibáért pontlevonás jár. Az üresen hagyott részeket át kell húzni a dolgozatban!

A feladatlap beadása után a zárthelyi pályamunka elkészítéséhez íróeszközön kívül **kizárólag a választott irodalmi mű (művek) szövege** használható, egyéb segédanyag (kézirat, szakirodalom, jegyzet stb.) **nem**. Minden versenyzőnek az általa választott témában kell kidolgozni a pályamunkát a helyszínen kapott tisztázati lapokon!

A munka végén **minden dolgozatlapot a borítólapon** kell elhelyezni, és azzal együtt kell beadni.

A VERSENYZŐ ADATAI

A versenyző kódszáma:

A versenyző neve: oszt.:

Az iskola neve:

Az iskola címe: irsz. város

..... utcahsz.

Megye:

A felkészítő tanár(ok) neve:

Középiskolai tanulmányait a 13. évfolyamon fejezi be: igen nem*

*A megfelelő szó aláhúzendő

A 2012 / 2013. tanévi
Országos Középiskolai Tanulmányi Verseny
második fordulójának feladatlapja

MAGYAR IRODALOMBÓL

I. A Sinka István költészete című témakörhöz tartozó feladatlap

1. feladat:

- a) Sinka István monográfiusa *A fekete bojtár vallomásai* című művet idézve ír arról, hogy a „tőszemű juhok” után ballagva a költő azon tűnődött, hogyan győzhetné le a gimnáziumot a maga erejéből, egyedül, kint a nyár végi pusztán egy hatalmas karimájú, tejszagú kalap alatt.

Nevezze meg Sinka István mestereit, „tanárait”!

Helyes válaszelemenként 0,5 pontot kaphat.

.....

.....

.....

Elérhető pontszám: 1,5 pont

- b) A költő **világképében** különféle **szemléleti formák** jelenléte tapasztalható. Nevezze meg az alábbiak forrását!

Helyes válaszelemenként **0,5** pontot kaphat.

Szemléleti forma	A forrás
naiv, mitikus szemlélet	
mágikus látásmód	
hit a tehetség messianisztikus erejében	

Elérhető pontszám: 1,5 pont

2. feladat:

Írja le, milyen kapcsolatban vannak az alábbi adatok Sinka István írói működésével!

Helyes válaszelemenként **0,5** pontot kaphat.

Az adat	A kapcsolat
fekete bojtár	

Vésztő	
Magyar Élet	
Ki tanácsolta a költőnek: „...a valóságot kellene megírni...”	
Kelet Népe	
Kassa, Kazinczy Társaság	

Elérhető pontszám: 3 pont

3. feladat:

Az alábbi kérdések a *Pásztorének*-kel függnek össze.

Helyes válaszelemenként **0,5** pontot kaphat.

Melyik kötetben jelent meg az átdolgozott változat?

Mi a mű műformája?.....

Mi a mű epikus tárgya?.....

Milyen a beszélő érzelmi beállítódása?.....

Elérhető pontszám: 2 pont

4. feladat:

Az alábbiakban három neves írónk állásfoglalására utalunk.

Sinka István feltűnése után egyikük a parasztokat a sznoboknál is veszélyesebbnek tartja a kultúra hiánya miatt. Ki ő?.....

Másikuk megvédi a paraszt származású írókat a „lélek effektusának fontosságát hangsúlyozva az irodalmi indulásban”. Ki ő?.....

A harmadikról Sinka István ezt írja: „aki életem nagy perében az első igazságot szolgáltatott nekem.” Ki ő?

Helyes válaszelemenként 1 pontot kaphat.

Elérhető pontszám: 3 pont

5. feladat:

Jellemezze röviden Sinka István balladaköltészetét!

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Elérhető pontszám: 5 pont

6. feladat:

Az alábbi verseket rendezze a megadott kategóriák szerint!

Virágbomlás, Majorudvar, Ördögpille pirosba száll, Bődi Mariska

Az idill versei	A lázadás versei

Helyes válaszelemenként **0,5 pontot** kaphat.

Elérhető pontszám: 2 pont

7. feladat:

Nevezze meg, melyik Sinka-műre vonatkoznak Varga Rózsa sorai!

„A kétütemű sorok második üteme lerövidül, s gyakran korijambikus formát vesz fel. A téma hangulatának és tárgyának aláfestésére kitűnően alkalmas ez az ünnepélyesen ringó, lágyan hintázó ritmus. A sorok második felének kicsit zökkenve lassító lerövidítése már csak azért is szerencsés, mert a vég nélküli egyenletes ringás, a keringés érzéki hatású szédülete helyett, nemcsak a hangulati feloldódásra, hanem az epikus és gondolati mondanivalóra való koncentrációra is ösztönöz. Jól érzékelteti, hogy nem magán a táncritmuson, hanem a tánc stílizálásán van a hangsúly.”

A helyes válaszáért **1 pontot** kaphat.

.....

Elérhető pontszám: 1 pont

8. feladat

Nevezze meg az alábbi művek műfaját!

A helyes válaszáért **1 pontot** kaphat.

A Göncöl utasa, Simon Virág, Este volt épp napszállatkor, Hazátlan Sallai, Három szekér

.....

Elérhető pontszám: 1 pont

FIGYELEM!

A feladatlap megoldása után kidolgozandó TÉTEL CÍME:

**Az emlékezés szerepe és poétikai megoldásai Sinka István költészetében
(szabadon választott versei alapján)**

C) Isten rabjai

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

D) Egri csillagok

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

E) Ida regénye

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Elérhető: 5 pont

3. feladat

Az alábbi feladatok két regényhez kapcsolódnak.

A) Fogalmazza meg röviden, hogy a *Láthatatlan ember* című regényben ki iránt éreznek plátói szerelmet az alábbi szereplők!

Zéta

.....
.....
.....
.....

Emőke

.....
.....
.....
.....

Elérhető: 2 pont

B) Soroljon fel négy olyan mozzanatot, amely Jancsi plátói szerelmét bizonyítja az *Isten rabjai* című regényben! (elemenként 0,5 pont)

a)

.....
.....

b)

.....
.....

c)

.....
.....

d)

.....
.....

Elérhető: 2 pont

4. feladat

a) Nevezzen meg 3 olyan települést, ahol Gárdonyi tanított! (0,5-0,5 pont)

.....
.....

b) Mi a címe annak az általa szerkesztett és írt lapnak, amely a tanítók helyzetével foglalkozott? (0,5 pont)

.....

c) Sorolja fel Gárdonyinak a tanítást vagy a tanítók helyzetét érintő 4 elképzelését! (0,5-0,5 pont)

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Elérhető: 4 pont

5. feladat

Milyen kapcsolata volt Gárdonyinak a megnevezett személyekkel vagy irodalmi körökkel? (Válaszelemenként 0,5-0,5 pont)

a) **Gyulai Pál**

.....
.....

b) **Bródy Sándor**

.....
.....

c) **Jókai Mór**

.....
.....

d) **Szabolcska Mihály**

.....
.....

e) **Kisfaludy Társaság**

.....
.....

f) **Nyugat**

.....
.....

Elérhető: 3 pont

6. feladat

Mit jelent Gárdonyi számára a XIX. századi Magyarország e két fontos eseménye?
(Válaszelemenként 1-1 pont)

a) **Az 1848–49-es szabadságharc**

.....
.....
.....
.....
.....

b) A millenniumi ünneplés

.....

.....

.....

.....

.....

Elérhető: 2 pont

FIGYELEM!

A feladatlap megoldása után kidolgozandó TÉTEL CÍME:

Gárdonyi Géza életrajzának tükröződése az olvasott regényekben

III. Az Örkény István drámái című témához tartozó feladatlap

1. feladat

Értelmezze 1-1 mondatban az alábbi tulajdonnevek kapcsolódását Örkény István írói pályájához!

Szép Szó:

.....

Újhold:.....

.....

Lágerek népe.....

.....

Rózsakiállítás:

.....

Isten hozta, őrnagy úr:.....

.....

Latinovits Zoltán:.....

.....

Elérhető: válaszelemenként 0,5 pont, összesen 3 pont

2. feladat

Értelmezze a *groteszk* és az *abszurd* fogalmát Örkény meghatározása, ill. a szakirodalom alapján!

	Az abszurd	A groteszk
A szó eredete, jelentése		
Tárgya		

4. feladat

Válasszon valamelyik Örkény-drámából egy mellékszereplőt, akinek az alakja igazolja az író következő mondatát! Választását indokolja a választott szereplő tömör bemutatásával és drámabeli szerepének jellemzésével!

„Ami tömegnek látszik, az sorsokat rejt magában; a legszürkébb, legszűkszavúbb ember is emlékeket, vágyakat, indulatokat, szenvedélyeket hordoz.”

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Elérhető: összesen 2 pont

5. Hogyan kapcsolná össze a következő, Nadas Péterrel készült interjú alábbi megállapítását Örkény Istvánnak a *Pisti a vérzivatarban* című drámájával? Válaszát tömören, 5-6 mondatban fogalmazza meg!

„...ezek közös képek ennek az elég szörnyű történelemnek az anyagából. Ha túléli az ember, akkor kényszerűen mulat is, gyászol is, megmosolyogja saját magát; ez egy nagyon ritka képesség, azt hiszem. Örkény alapképessége. Nem másokon mosolyog, nem másokat mosolyog meg, nem másokon nevet, hanem saját magán. Nem marad ki a szenvedésből, és ezért nem maradhat ki a szenvedés utáni elnéző iróniából sem.”

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Elérhető: összesen 4 pont

6. feladat

a) Értelmezze Nádas Péter alábbi megállapítását, és bizonyítsa két példával, hogy a magyar irodalom korábbi íróinak jellegzetes szóalkotásai, fordulatai köznyelvi szavaink vagy szállóigéink készletének részévé váltak! A példák mellett elég a szerző nevét megadnia.

„Nagyon gyakori jelenség, hogy a nagyon jelentős íróknak – a jelentőségnek ez persze nem a mércéje, de a hatásuknak mindenképpen a mércéje – annyira plasztikus a nyelvük, az a nyelv, ami tulajdonképpen a köznyelvből emelkedik föl, sohasem át, tehát nem átemelésről van szó, hanem fölemelkedésről, és ez annyira plasztikus, hogy a közönség visszaveszi, és használja”.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

b) A drámákból vagy az egyperces novellákból származó két példával szemléltesse, hogy az Örkény István szövegeiből származó egyes elemek is bekerültek a köznyelv szóhasználatába vagy a szállóigék sorába!

Példa:

.....

értelmezés:

.....

.....

Példa:

.....

értelmezés:

.....

.....

Elérhető: válaszleemenként: a)1 pont –b) 2 pont, összesen 3 pont

FIGYELEM!

A feladatlap megoldása után kidolgozandó TÉTEL CÍME:

**A tragikomédia műfaji sajátosságainak egyedi megvalósulása Örkény István
Macskajáték című drámájának szerkezetében, főbb alakjaiban és nyelvében**

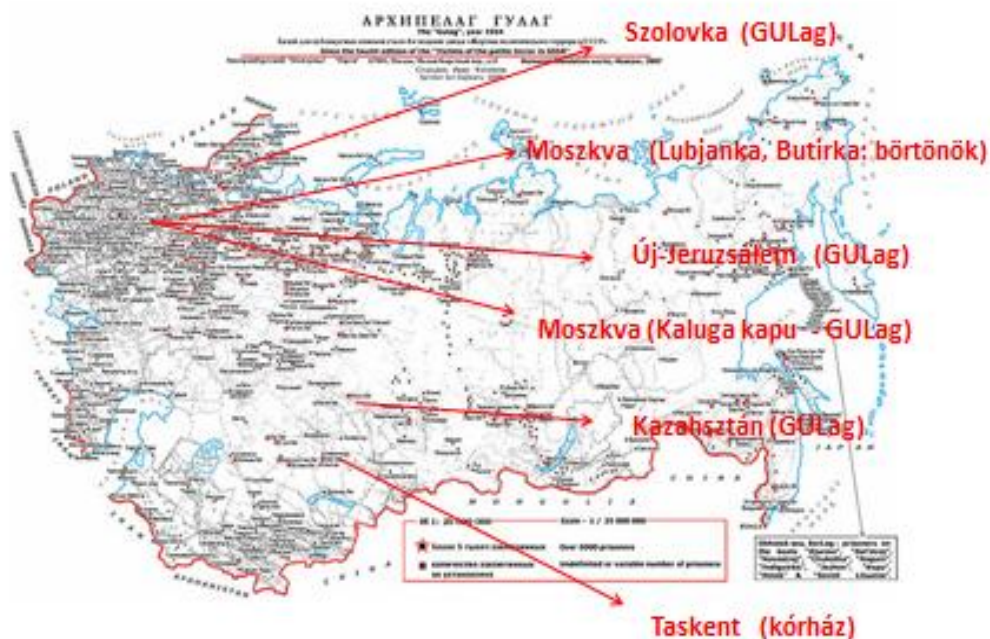
IV. A Szolzsenyicin írói világa című témakörhöz tartozó feladatlap

1. feladat

Szolzszenyicin életének **főbb állomásai** regényeinek **helyszínei** is.

Mely Szolzsenyicin-művekben szerepelnek a térképen megjelölt helyek?

(Egy művet csak egyszer nevezhet meg.)

- a) **Szolovka** (Szoloveckij-szigetsorozat):
- b) **Lubjanka, Butirka:**
- c) **Új-Jeruzsálem:**
- d) **Kaluga kapu:**
- e) **Kazahsztán:**
- f) **Taskent:**

Elérhető pontszám: a teljes címért 0,5 - 0,5 pont, összesen 3 pont

2. feladat**„L á g e r – s z á m m i s z t i k a”****Mit jelentenek Szolzsenyicin műveiben az alábbi számok?**a) **58-as:**

.....

.....

b) **Negyedszázados:**

.....

.....

c) **Scs-854:**

.....

.....

d) **Tíz:**

.....

.....

Elérhető pontszám: válaszelemenként 0,5 – 0,5 pont, összesen 2 pont**3. feladat****Magyarázza meg röviden, mit jelentenek az alábbi – Szolzsenyicin legismertebb műveiben szereplő – fogalmak!**a) **Vamzer:**

.....

.....

b) **Hipis (hippis):**

.....

.....

c) **Lágerprinc:**

.....

.....

d) **Specáttelepülők:**

.....

.....

Elérhető pontszám: válaszelemenként 1 - 1 pont, összesen 4 pont

4. feladat

Szolzsenyicin a szovjethatalom ikonikus vezetőit, kiszolgálóit is megidézte írásaiban.

Nevezze meg az idézetek szerzőit!

(A szövegben a szerző nevét pontokkal helyettesítettük.)

Idézet	Az idézet szerzője
<p>1) Kurszkij elvtárs! Véleményem szerint ki kell terjeszteni a halálbüntetés alkalmazását... (alternatívaként száműzetéssel külföldre) minden menyevik, eszer és hasonló tevékenységre; olyan megfogalmazást kell találni, amely ezeket a cselekményeket a nemzetközi burzsoáziával hozza kapcsolatba.</p> <p style="text-align: center;">...</p> <p>[...]a gyanúsakat koncentrációs lágerba zárni a városon kívül. [...] kíméletlen tömeg-terrort alkalmazni...</p>	<p>.....</p> <p>.....</p>
<p>2) A gyermektelepre értek. Micsoda civilizáció! Mindenki külön ágyon, külön matracon. Lapítanak, valamennyien elégedettek. Egyszerre egy 14 éves kölyök kinyitja a száját. „Ide figyelj! Minden, amit látsz, hazugság, Tudni akarod az igazat? Elmondjam?” Az író bólogat. [...] Június 22-én, tehát a fiúval történt beszélgetés után a következő bejegyzést tette a külön erre az alkalomra összeeszkábált vendégkönyvbe: „Képtelen vagyok csak úgy pár szóban összefoglalni benyomásaimat. Sablonos dicséret valahogy nem akar a tollamra jönni, meg aztán restellnék is ilyesmit ideírni azoknak a férfiaknak bámulatra méltó energiájáról, akik nemcsak a forradalom éber és fáradhatatlan védelmezői, hanem ugyanakkor kiváló, bátor kultúrateremtők is.”</p>	<p>.....</p> <p>.....</p>
<p>3) Ami pedig Sztálint illeti, ő mindig is vonzódott a bűnözőkhöz: ki rabolt volna neki bankot? Már 1901-ben azt hányták szemére az elvtársai a pártnapon és fogolytársai a börtönben, hogy a bűnözőkre támaszkodik politikai ellenfeleivel szemben. S a húszas években aztán egy kitűnően hasznosítható terminust vezettek be: „társadalmilag közelálló”. Ebben az ízetlenségben is ludas, mondván: EZEKET (ti. tolvajok) meg lehet javítani. [...] AZOKAT ellenben – a mérnököket, papokat, eszereket, menyevikeket – nem lehet megjavítani.</p>	<p>.....</p> <p>.....</p>

Elérhető pontszám: válaszelemenként 1 – 1 pont, összesen 3 pont

5. feladat

A szakirodalom az *Ivan Gyenyiszovics egy napja* című „lágernovellát” gyakran rokonítja Dosztojevszkij regényeivel. **Emeljen ki Szolzsenyicin alkotásából két Dosztojevszkij-művet idéző párhuzamot, és magyarázza meg a két mű kapcsolatát!**

a) **Párhuzam:**

A kapcsolat magyarázata:

.....
.....
.....
.....

b) **Párhuzam:**

A kapcsolat magyarázata:

.....
.....
.....
.....

Elérhető pontszám: válaszemenként 1 - 1 pont, összesen: 4 pont

6. feladat

Mit tudunk meg Szolzsenyicin közléséből a magyar **Rózsás Jánosról**?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Elérhető pontszám: válaszemenként 0,5 – 0,5 pont, összesen 2 pont

7.feladat:**Ismertesse Szolzsenyicin Gorkij-kritikájának négy lényeges mozzanatát!**

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Elérhető pontszám: válaszemenként 0,5 – 0,5 pont, összesen 2 pont**FIGYELEM!****A feladatlap megoldása után kidolgozandó TÉTEL CÍME:****A züllés vagy a felemelkedés írói megjelenítése Szolzsenyicin műveiben:
a légervilág hatása a rabok életére**